

NGUYỄN ĐÌNH THỌ

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Thiết kế và thực hiện

$$\begin{aligned}\alpha_H &= \frac{k^2 \text{Var}(\tau)}{\text{Var}(H)} \\ &= \frac{k(k-1)k \text{Var}(\tau)}{(k-1)\text{Var}(H)} \\ &= \left(\frac{k}{k-1}\right) \left[\frac{k^2 \text{Var}(\tau) - k \text{Var}(\tau)}{\text{Var}(H)} \right] \\ &= \left(\frac{k}{k-1}\right) \left[\frac{k^2 \text{Var}(\tau) + \sum^k \text{Var}(\varepsilon_i) - k \text{Var}(\tau)}{\text{Var}(H)} \right]\end{aligned}$$

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG XÃ HỘI

650.072

N1573-T449

NGUYỄN ĐÌNH THỌ

Phương pháp nghiên cứu khoa học trong

KINH DOANH

Thiết kế và thực hiện

THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐHSPT

SKV

112080

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG - XÃ HỘI

MỤC LỤC

Mục lục	5
Lời nói đầu	19
Chương 1:	
TỔNG QUAN VỀ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC.....	21
1. Nghiên cứu khoa học.....	23
1.1. Khái niệm về nghiên cứu khoa học	23
1.2. Nghiên cứu hàn lâm và ứng dụng	24
2. Các trường phái nghiên cứu khoa học	27
2.1. Suy diễn và qui nạp	27
2.2. Định tính, định lượng và hỗn hợp	29
2.3. Hệ nhận thức và trường phái nghiên cứu khoa học	29
3. Lý thuyết khoa học	37
3.1. Các thành phần của lý thuyết khoa học	38
3.2. Các tiêu chuẩn đánh giá một lý thuyết khoa học	40
3.2.1. Yếu tố cấu thành	46
3.2.2. Mối quan hệ giữa các khái niệm nghiên cứu	47
3.2.3. Khả năng tổng quát hóa của lý thuyết	47
3.2.4. Đóng góp của lý thuyết về mặt lý luận và thực tiễn	47
3.2.5. Kiểm định được	48
4. Nghiên cứu, xây dựng và kiểm định lý thuyết khoa học	49
4.1. Qui trình nghiên cứu xây dựng lý thuyết khoa học	49
4.2. Qui trình nghiên cứu kiểm định lý thuyết khoa học	51
4.3. Qui trình hỗn hợp: xây dựng và kiểm định lý thuyết	53
4.4. Dữ liệu để xây dựng và kiểm định lý thuyết khoa học	55
TÓM TẮT CHƯƠNG 1	57
CÂU HỎI ÔN TẬP VÀ THẢO LUẬN CHƯƠNG 1	59
TÀI LIỆU ĐỌC THÊM CHƯƠNG 1	60
Chương 2:	
VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	61
1. Vấn đề nghiên cứu	63

2. Ý tưởng, vấn đề, mục tiêu, câu hỏi và giả thuyết	63
3. Xác định vấn đề nghiên cứu	65
4. Tổng kết lý thuyết	68
4.1. Tổng kết lý thuyết và vai trò của nó	68
4.2. Qui trình tổng kết nghiên cứu	72
4.3. Ví dụ minh họa về tổng kết và xác định vấn đề nghiên cứu	73
4.3.1. Xác định vấn đề nghiên cứu dựa chính vào lý thuyết	73
4.3.2. Xác định vấn đề nghiên cứu: lý thuyết và thị trường	79
4.3.3. Xác định vấn đề nghiên cứu: lý thuyết và phương pháp	88
5. Tài liệu tham khảo: cách trích dẫn và liệt kê	91
TÓM TẮT CHƯƠNG 2	101
CÂU HỎI ÔN TẬP VÀ THẢO LUẬN CHƯƠNG 2	104
TÀI LIỆU ĐỌC THÊM CHƯƠNG 2	106
Chương 3:	
PHƯƠNG PHÁP ĐỊNH TÍNH	107
1. Nghiên cứu định tính trong xây dựng lý thuyết khoa học:.....	108
1.1. Phương pháp và công cụ nghiên cứu định tính	109
1.2. Vấn đề, mục tiêu và lý thuyết trong nghiên cứu định tính	110
1.3. Tổng kết và sử dụng lý thuyết trong nghiên cứu định tính	113
2. Phương pháp GT	114
3. Phương pháp tình huống	116
4. Dữ liệu và thu thập dữ liệu định tính	119
4.1. Bản chất dữ liệu trong nghiên cứu định tính	120
4.2. Chọn mẫu trong nghiên cứu định tính	120
4.3. Công cụ thu thập dữ liệu định tính	122
4.3.1. Quan sát	125
4.3.2. Thảo luận tay đôi	126
4.3.3. Thảo luận nhóm	127
4.3.4. Một số chú ý trong thu thập dữ liệu định tính	129
5. Phân tích dữ liệu định tính	129
5.1. Mô tả hiện tượng	131
5.2. Phân loại hiện tượng	134

5.3. Kết nối dữ liệu	135
6. Ví dụ minh họa nghiên cứu định tính	136
7. Giá trị của sản phẩm định tính	141
8. Đề cương nghiên cứu định tính	143
TÓM TẮT CHƯƠNG 3	146
CÂU HỎI ÔN TẬP VÀ THẢO LUẬN CHƯƠNG 3	149
TÀI LIỆU ĐỌC THÊM CHƯƠNG 3	150

Chương 4:

PHƯƠNG PHÁP ĐỊNH LƯỢNG	151
1. Nghiên cứu định lượng trong kiểm định lý thuyết khoa học	152
1.1. Phương pháp và công cụ nghiên cứu định lượng	152
1.2. Dữ liệu sử dụng trong nghiên cứu định lượng	154
1.2.1. Dữ liệu đã có sẵn	155
1.2.2. Nhóm 2: Dữ liệu chưa có sẵn	155
1.2.3. Dữ liệu chưa có trên thị trường	156
1.3. Vấn đề, mục tiêu và lý thuyết trong nghiên cứu định lượng ...	157
1.4. Tổng kết và sử dụng lý thuyết trong định lượng	164
1.5. Chọn mẫu trong nghiên cứu định lượng	166
1.6. Công cụ thu thập dữ liệu	168
2. Khảo sát	169
3. Thử nghiệm	169
3.1. Một số khái niệm cơ bản trong thử nghiệm	170
3.1.1. Biến thử nghiệm	170
3.1.2. Đơn vị thử nghiệm	171
3.1.3. Hiện trường thử nghiệm	172
3.2. Giá trị của thử nghiệm	173
3.2.1. Các dạng giá trị	173
3.2.2. Nguyên nhân làm giảm giá trị của thử nghiệm	174
3.3. Một số thử nghiệm cơ bản	177
3.3.1. Mô hình bán thử nghiệm	177
3.3.2. Mô hình thử nghiệm thực sự	178
3.4. Một số thử nghiệm mở rộng	181
3.4.1. Thử nghiệm ngẫu nhiên hoàn toàn	181

3.4.2. Thử nghiệm khối ngẫu nhiên	183
3.4.3. Thử nghiệm thừa số	185
4. Đề cương nghiên cứu định lượng	187
TÓM TẮT CHƯƠNG 4	189
CÂU HỎI ÔN TẬP VÀ THẢO LUẬN CHƯƠNG 4	191
TÀI LIỆU ĐỌC THÊM CHƯƠNG 4	192

Chương 5:

PHƯƠNG PHÁP HỖN HỢP	193
1. Hỗn hợp trong nghiên cứu khoa học	194
2. Thiết kế kết hợp trong phương pháp hỗn hợp	194
2.1. Kết hợp trong nghiên cứu	194
2.2. Các dạng thiết kế hỗn hợp phổ biến	195
2.2.1. Thiết kế hỗn hợp đa phương pháp	197
2.2.2. Thiết kế hỗn hợp gắn kết	198
2.2.3. Thiết kế hỗn hợp giải thích	198
2.2.4. Thiết kế hỗn hợp khám phá	199
3. Ví dụ về phương pháp hỗn hợp	200
3.1. Ví dụ 1 về phối hợp khám phá	200
3.2. Ví dụ 2 về phối hợp khám phá	209
4. Đề cương nghiên cứu hỗn hợp	217
TÓM TẮT CHƯƠNG 5	219
CÂU HỎI ÔN TẬP VÀ THẢO LUẬN CHƯƠNG 5	221
TÀI LIỆU ĐỌC THÊM CHƯƠNG 5	222

Chương 6:

CHỌN MẪU TRONG NGHIÊN CỨU ĐỊNH LƯỢNG	223
1. Lý do phải chọn mẫu	224
2. Chọn mẫu và sai số	225
3. Các khái niệm cơ bản trong chọn mẫu	226
3.1. Đám đông	226
3.2. Đám đông nghiên cứu	227

3.3. Phân tử	228
3.4. Đơn vị	228
3.5. Khung mẫu	229
3.6. Hiệu quả chọn mẫu	229
4. Qui trình chọn mẫu	230
4.1. Xác định đám đông nghiên cứu	230
4.2. Xác định khung mẫu	230
4.3. Xác định kích thước mẫu	231
4.4. Các phương pháp chọn mẫu	232
4.5. Tiến hành chọn mẫu	233
5. Các phương pháp chọn mẫu theo xác suất	234
5.1. Chọn mẫu theo phương pháp ngẫu nhiên đơn giản	234
5.2. Chọn mẫu theo phương pháp hệ thống	235
5.3. Chọn mẫu theo phương pháp phân tầng	237
5.4. Chọn mẫu theo phương pháp chọn theo nhóm	238
6. Các phương pháp chọn mẫu phi xác suất	240
6.1. Chọn mẫu theo phương pháp thuận tiện	240
6.2. Chọn mẫu theo phương pháp phán đoán	241
6.3. Chọn mẫu theo phương pháp phát triển mầm	241
6.4. Chọn mẫu theo phương pháp định mức	241
TÓM TẮT CHƯƠNG 6	245
CÂU HỎI ÔN TẬP VÀ THẢO LUẬN CHƯƠNG 6	247
TÀI LIỆU ĐỌC THÊM CHƯƠNG 6	250

Chương 7:

ĐO LƯỜNG VÀ THU THẬP DỮ LIỆU ĐỊNH LƯỢNG	251
1. Đo lường và cấp độ thang đo trong nghiên cứu	252
1.1. Cấp độ thang đo	252
1.1.1. Thang đo cấp định danh	253
1.1.2. Thang đo cấp thứ tự	254
1.1.3. Thang đo cấp quãng	255
1.1.4. Thang đo cấp tỉ lệ	258
1.2. Cấp thang đo và độ mạnh của chúng	259
2. Công cụ thu thập dữ liệu	260

2.1. Bảng câu hỏi	260
2.2. Quy trình thiết kế bảng câu hỏi	261
3. Hiệu chỉnh dữ liệu	270
3.1. Nguyên nhân gây sai sót trong thu thập dữ liệu	270
3.2. Các bước hiệu chỉnh	272
4. Chuẩn bị dữ liệu	273
4.1. Mã dữ liệu	273
4.2. Mã trận dữ liệu	274
4.3. Làm sạch dữ liệu	275
4.3.1. Ô trống	276
4.3.2. Trả lời không hợp lý	277
TÓM TẮT CHƯƠNG 7	278
CÂU HỎI ÔN TẬP VÀ THẢO LUẬN CHƯƠNG 7	280
TÀI LIỆU ĐỌC THÊM CHƯƠNG 7	281

Chương 8:

ĐO LƯỜNG KHÁI NIỆM NGHIÊN CỨU	283
1. Đo lường trong kiểm định lý thuyết khoa học	284
2. Khái niệm nghiên cứu và thang đo chúng	285
2.1. Bậc của khái niệm	286
2.1.1. Khái niệm bậc nhất	286
2.1.2. Khái niệm bậc cao	287
2.2. Các dạng đo lường khái niệm nghiên cứu	293
3. Tính chất của đo lường	296
3.1. Giá trị nội dung và tính đơn hướng	296
3.2. Giá trị hội tụ và giá trị phân biệt	297
3.3. Giá trị liên hệ lý thuyết và giá trị tiêu chuẩn	298
4. Xây dựng thang đo cho các khái niệm nghiên cứu	299
4.1. Xây dựng tập biến quan sát	301
4.2. Đánh giá sơ bộ thang đo	302
4.3. Đánh giá chính thức thang đo	303
TÓM TẮT CHƯƠNG 8	306
CÂU HỎI ÔN TẬP VÀ THẢO LUẬN CHƯƠNG 8	308
TÀI LIỆU ĐỌC THÊM CHƯƠNG 8	309

Chương 9:**THỐNG KÊ DÙNG TRONG KIỂM ĐỊNH**

LÝ THUYẾT KHOA HỌC	311
1. Tóm tắt thống kê cho mẫu	312
1.1. Đo lường mức độ tập trung	312
1.1.1. Trung bình	312
1.1.2. Trung vị	312
1.1.3. Mode	313
1.2. Đo lường mức độ phân tán	313
1.2.1. Phương sai và độ lệch chuẩn	313
1.2.2. Khoảng biến thiên	313
2. Kỳ vọng	313
2.1. Trung bình đám đông	313
2.2. Phương sai đám đông	314
2.3. Một số qui tắc về tính toán kỳ vọng	314
3. Biến chuẩn trung bình và chuẩn hóa	315
3.1. Biến chuẩn trung bình	315
3.2. Biến chuẩn hóa	316
4. Quan hệ giữa tham số mẫu và đám đông	316
4.1. Trung bình mẫu và trung bình đám đông	317
4.2. Phương sai mẫu và phương sai đám đông	317
5. Ước lượng thống kê	318
5.1. Ước lượng không chệch và hiệu quả của chúng	318
5.2. Ước lượng quăng	319
5.3. Ví dụ về ước lượng quăng	319
5.3.1. Ước lượng trung bình đám đông	319
6. Kiểm định thống kê	322
6.1. Các bước kiểm định giả thuyết nghiên cứu	322
6.2. Giá trị p	324
6.3. Sai lầm trong quyết định khi kiểm định thống kê	325
6.4. Mối quan hệ giữa α và β	326
6.5. Ví dụ kiểm định trung bình	327

2.1.2. Hiệp phương sai giữa F và X_i	368
2.1.3. Hiệp phương sai giữa X_i và X_j	369
2.2. Mô hình EFA hai nhân tố độc lập	370
2.2.1. Phương sai của X_i	371
2.2.2. Hiệp phương sai giữa F_i và X_i	372
2.2.3. Hiệp phương sai giữa X_i và X_j	373
2.3. Mô hình EFA hai nhân tố tương quan	374
2.3.1. Phương sai của X_i	376
2.3.2. Hiệp phương sai của F_i và X_j	377
2.3.3. Hiệp phương sai giữa X_i và X_j	378
2.4. Ma trận EFA	379
3. Ví dụ đánh giá thang đo bằng EFA	381
3.1. Thang đo đơn hướng: một nhân tố	381
3.2. Thang đo đơn hướng: hai hay nhiều nhân tố	383
3.2.1. Sử dụng PCA với Varimax	384
3.2.2. Sử dụng PAF với Promax	386
4. Các dạng phân tích EFA và ứng dụng	391
4.1. Nhân tố chung và thành phần chính	391
4.2. Chọn số lượng nhân tố	393
4.2.1. Tiêu chí eigenvalue	393
4.2.2. Tiêu chí điểm gãy	393
4.2.3. Chọn trước số lượng nhân tố	394
4.3. Quay nhân tố	394
5. Điều kiện để phân tích EFA	396
5.1. Mức độ quan hệ giữa các biến đo lường	396
5.1.1. Kiểm định Bartlett	396
5.1.2. Kiểm định KMO	397
5.2. Kích thước mẫu	397
5.3. Tạo biến cho nhân tố	398
6. Đánh giá giá trị thang đo bằng EFA	399
6.1. Số lượng nhân tố trích	399
6.1.1. Số lượng nhân tố trích không phù hợp	400
6.1.2. Biến không nhóm vào nhân tố như đã giả thuyết	401
6.2. Trọng số nhân tố và tổng phương sai trích	402

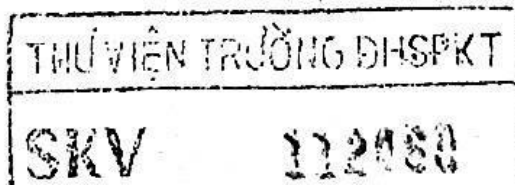
3.4. ANOVA n chiều: thử nghiệm thừa số	444
3.4.1. Mô hình ANOVA hai chiều: thử nghiệm thừa số	444
3.4.2. Ví dụ ANOVA hai chiều: thử nghiệm thừa số	448
3.4.3. Các dạng tổng biến thiên	452
3.4.4. Sử dụng SPSS: ANOVA hai chiều thử nghiệm thừa số	452
3.5. ANOVA cho thử nghiệm đo lường nhiều lần	453
3.5.1. Mô hình ANOVA một chiều: đo lường nhiều lần	453
3.5.2. Ma trận hiệp phương sai Yi	455
3.5.3. Ví dụ ANOVA một chiều đo lường nhiều lần	456
3.5.4. Sử dụng SPSS: ANOVA một chiều, đo lường nhiều lần	460
TÓM TẮT CHƯƠNG 12	462
CÂU HỎI ÔN TẬP VÀ THẢO LUẬN CHƯƠNG 12	464
TÀI LIỆU ĐỌC THÊM CHƯƠNG 12	469

Chương 13:

MÔ HÌNH HỒI QUI ĐƠN VÀ BỘI: KIỂM ĐỊNH TÁC ĐỘNG CỦA MỘT HAY NHIỀU BIẾN ĐỘC LẬP VÀO MỘT BIẾN PHỤ THUỘC ĐỊNH LƯỢNG

471	
1. Vấn đề nghiên cứu	472
2. Hồi qui đơn	473
2.1. Mô hình hồi qui tuyến tính đơn	474
2.2. Giả định trong mô hình hồi qui đơn	475
2.3. Diễn giải mô hình hồi qui	477
2.4. Ước lượng mô hình SLR dựa vào dữ liệu mẫu	478
2.4.1. Ước lượng mô hình SLR bằng OLS	479
2.4.2. Hệ số xác định trong đám đông	481
2.4.3. Hệ số xác định trong mẫu	482
2.4.4. Mối quan hệ giữa hệ số tương quan và hệ số hồi qui	483
2.4.5. Tính chất của ước lượng và và kiểm định chúng	484
2.4.6. Kiểm định β_0 và β_1	486
3. Mô hình hồi qui bội MLR	488
3.1. Mô hình hồi qui bội MLR	488
3.2. Ước lượng và kiểm định hệ số hồi qui bằng OLS	490

5.1.2. Diễn giải hiệu ứng hỗ trợ	532
5.2. Hiệu ứng hỗ trợ giữa biến định tính và biến định lượng	535
TÓM TẮT CHƯƠNG 14	540
CÂU HỎI ÔN TẬP VÀ THẢO LUẬN CHƯƠNG 14	542
TÀI LIỆU ĐỌC THÊM CHƯƠNG 14	545
<i>Chương 15:</i>	
MÔ HÌNH HỒI QUI ĐA BIẾN VÀ PATH	547
1. Vấn đề nghiên cứu	548
2. Mô hình hồi qui đa biến MVR	549
3. Mô hình PATH	550
3.1. Mô hình tổng quát và các biến	550
3.2. Phân tích mô hình PATH	554
3.3. Ví dụ minh họa về PATH	556
4. Biến kiểm soát và biến trung gian	559
4.1. Phân biệt giữa biến kiểm soát và biến trung gian	560
4.1.1. Biến trung gian	560
4.1.2. Biến kiểm soát	561
4.2. Phân tích biến kiểm soát	563
4.2.1. Phân tích biến kiểm soát theo nhóm	563
4.2.2. Phân tích biến bán kiểm soát và kiểm soát thuần túy	567
TÓM TẮT CHƯƠNG 15	571
CÂU HỎI ÔN TẬP VÀ THẢO LUẬN CHƯƠNG 15	572
TÀI LIỆU ĐỌC THÊM CHƯƠNG 15	574
TÀI LIỆU ĐÃ DẪN	575

 TÌM ĐỌC

NGUYỄN ĐÌNH THỌ - NGUYỄN THỊ MAI TRANG

NGHIÊN CỨU KHOA HỌC TRONG

QUẢN TRỊ KINH DOANH

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

Sách trợ giá dành cho sinh viên Cao Đẳng và Đại Học

**CÔNG TY CỔ PHẦN
ĐÀO TẠO
ĐẠI VIỆT**

NHÀ SÁCH KINH TẾ TUẤN MINH
23 ĐÀO DUY TỬ, F.5, Q.10, TP.HCM
ĐT: 08.38531424
ĐTĐD: 0918976920

Giá: 128.000đ